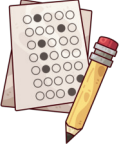

6

GAMZE HOCA SOSYALDE

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYO 4

Soru 1 (SB.6.3.4): Selçukluların Anadolu'yu yurt edinmek istemelerinde etkili olan coğrafi ve siyasi nedenlerden üç tanesini yazınız.

Soru 2 (SB.6.3.4): 1048 Pasinler Savaşı ve 1243 Köseadağ Savaşı'nın Türk tarihi açısından sonuçlarını ve önemini açıklayınız.

Soru 3 (SB.6.4.1): Siyasi partilerin "iktidar" ve "muhalafet" olarak yönetimin karar alma sürecindeki rollerini açıklayınız.

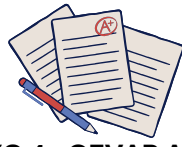
Soru 4 (SB.6.4.1): "Kamuoyu" nedir? Sosyal medyanın kamuoyu oluşturarak yönetim kararları üzerindeki etkisine bir örnek veriniz.

Soru 5 (SB.6.4.2): Anayasamızda yer alan temel hak ve özgürlüklerin üç ana grubunun adını yazarak her birine birer örnek veriniz.

Soru 6 (SB.6.4.2): Toplumsal düzenin korunmasında "vergi vermek" ve "kanunlara uymak" sorumluluklarının önemini açıklayınız.

Soru 7 (SB.6.4.2): Temel hak ve özgürlüklerin kullanımının hangi durumlarda kanunla kısıtlanabileceğini gerekçeleriyle belirtiniz.

Soru 8 (SB.6.4.3): Dijitalleşme sürecinde "Dijital Okuryazarlık" kavramının vatandaşlık haklarını güvenli bir şekilde kullanmadaki önemini açıklayınız.

SENARYO 4 - CEVAP ANAHTARI

1. Sorunun Cevabı: Selçukluların Anadolu'yu yurt olarak seçme nedenleri arasında; hayvanları için yeterli otlak ve çayırların bulunması, bağımsız yaşama isteği ve o dönemde Anadolu'da Bizans'ın zayıf olması nedeniyle güçlü bir devletin bulunmaması yer almaktadır. Ayrıca yeni ve güvenli bir yurt arama ihtiyacı ile Gazne ve Karahanlılar arasında sıkışmış olmaları bu süreci tetiklemiştir.

2. Sorunun Cevabı:

- Pasinler Savaşı (1048): Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans arasındaki ilk büyük savaştır ve Selçukluların zaferiyle sonuçlanmıştır.
- Köseadağ Savaşı (1243): Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğollara yenilmesiyle sonuçlanmış; bu savaş devletin zayıflamasına ve Anadolu'da 2. Beylikler Dönemi'nin başlamasına neden olmuştur.

3. Sorunun Cevabı: Siyasi partiler, programları ve fikirleri olan, seçimle yönetime gelmeye çalışan gruplardır. Seçimi kazanan parti hükümet olarak yasalar çıkarıp yönetimi doğrudan etkilerken; seçimi kazanamayan muhalefet partileri ise yönetimi denetleyerek karar alma sürecinde farklı görüşlerin temsil edilmesini sağlar.

4. Sorunun Cevabı: Kamuoyu, toplumun belirli bir konu hakkındaki genel düşüncesi veya halkın ortak fikridir. Sosyal medya (X, Instagram vb.) aracılığıyla bir sorun hakkında yapılan paylaşımlar büyük kitlelere ulaşarak kamuoyu oluşturarak yöneticilerin dikkatini çekebilir ve alınan bir kararın değiştirilmesini veya yeni bir düzenleme yapılmasını sağlayabilir.

5. Sorunun Cevabı: Anayasamızdaki haklar üç grupta toplanır:

- Kişi Hakları: Örneğin; Yaşama hakkı veya Özel hayatın gizliliği.
- Sosyal ve Ekonomik Haklar: Örneğin; Eğitim ve öğrenim hakkı veya Sağlık hakkı.
- Siyasi Haklar: Örneğin; Seçme ve seçilme hakkı veya Dilekçe hakkı.

6. Sorunun Cevabı: Sorumluluklar, toplumun düzenini, huzurunu ve adaletini korur. Vergi vermek, devletin kamu hizmetlerini (eğitim, sağlık, yol) yerine getirmesini sağlayarak toplumsal refahı artırır; kanunlara uymak ise bireyler arası adaleti sağlayarak kaos oluşmasını engeller.

7. Sorunun Cevabı: Temel hak ve özgürlükler sınırsız değildir; kamu düzenini korumak, milli güvenliği sağlamak veya başkalarının haklarını güvence altına almak için kanunla sınırlanabilir. Ayrıca savaş ve olağanüstü hâl gibi durumlarda bu haklar geçici olarak durdurulabilir.

8. Sorunun Cevabı: Dijital okuryazarlık, internet ve sosyal medya gibi dijital araçları güvenli, akıllı ve doğru kullanma becerisidir. Vatandaşlık haklarını kullanırken kişisel bilgilerin çalınması (siber saldırı) veya dezenformasyon (yalan haber) gibi risklerden korunmak ve haklarımızı (e-Devlet, CİMER vb.) yasalara uygun, doğru şekilde kullanmak için bu beceri şarttır.